

Bosse Thorén, institutionen för språkstudier vid Umeå universitet

Uttalet i sfi-läromedel från 1970-talet till idag.

Inom andraspråksundervisning kan förmågorna att *lyssna, tala, läsa* och *skriva* vara en effektiv sammanfattning av ingående moment, som i sin tur givetvis kan brytas ner i mer specifika beståndsdelar. De produktiva aktiviteterna tala och skriva ska kunna förstås av andra. Den fonetiska sidan av talet är en del av förmågan att kunna tala begripligt. Föreliggande studie är en inventering av om och hur uttalet tas upp av ca 40 läromedel i svenska för vuxna invandrare (sfi), företrädesvis nybörjarmaterial. Faktorer som studeras är hur fonem, fonotax och prosodi tas upp, samt hur talet relateras till skriften. Vidare studeras förekomsten av inriktningar vad gäller prioritering och didaktik.

Särskild uppmärksamhet har ägnats åt hur svenskans prosodi tas upp i läromedlen, samt om någon utvecklingstrend kan skönjas från sfi-verksamhetens första tid fram till de senast utgivna läromedlen. En tydlig trend vad gäller prosodibeskrivning under den studerade perioden är att läromedel, från att ha angett "lång och kort vokal" allt mer tillämpar "långt ljud i betonad stavelse". Dock finns även idag en stor variation av beskrivningsmodeller inom områdena betoning, ordaccent och kvantitet.

Ett mer allmänt resultat av inventeringen är att alla tänkbara grader av uttalsnärvaro förekommer, från att uttalet inte nämns alls, till mycket stark närvaro i både uttalsövningar och lärarhandledningar, ibland med en tydlig filosofi och ibland med till synes slumpmässiga nedslag i fonologin.